

50 jaar vogels tellen in de Eempolder

50 JAAR TELLEN

1.306 TELDAGEN

222 SOORTEN

8.603.427 VOGELS

Ruud Overdijk

Tijdens opnamen Vroege Vogels (v.l.n.r.): Jan Mooij, Jutta Gruber, Henny Radstaak, Adrie Vermeule, Nico Klippel | Joke van Velsen

Zaterdag 18 november was er in de Infoschuur een feestelijke bijeenkomst omdat leden van de vogelwerkgroep al 50 jaar vogels tellen in de Eempolder. Op de bijeenkomst werd het eerste exemplaar van het rapport ‘De vogels in de westelijke Eemponders 2015 – 2020’ aangeboden. Jan Mooij, auteur van het rapport, gaf een toelichting en Hugo Wieleman van Sovon benadrukte het belang van dergelijke tellingen.

De Eempoldertellingen zijn begonnen in 1973 op verzoek van de Werkgroep Ontwikkeling Eemland. Er waren plannen voor een ruilverkaveling en men wilde inzicht krijgen in de invloed daarvan op de weidevogelstand. Met regelmatige tellingen kon men eventuele veranderingen volgen. Met dat tellen is de subgroep Eempoldertellingen niet meer gestopt.

Het nu gepubliceerde rapport is het zevende van een reeks die samen de resultaten van 50 jaar tellen weergeven. Han Westendorp, coördinator van de tellingen en voorzitter van de bijeenkomst, reikte het eerste exemplaar uit aan Nico Klippel. Nico telt al 45 jaar in de Eempolder en werkte ook mee aan het allereerste rapport. Overigens was ook nummer twee van de teljarenranglijst aanwezig: Femmy Landman die dit werk al 40 jaar doet.

Wetenswaardigheden

Alle gegevens en cijfers van 50 jaar tellen zijn natuurlijk in het rapport te vinden,

maar Jan Mooij presenteerde een aantal interessante wetenswaardigheden. Zo is er in die 50 jaar op 1.306 dagen geteld, zijn er 222 soorten geregistreerd en maar liefst 8.603.427 vogels geteld. Opvallend is dat het aantal vogels tot 1995 redelijk constant lijkt, maar daarna begint een stijging die in 2014 uitmondt in vier maal zoveel vogels als in 1973. Die enorme toename komt voor het grootste deel op het conto van ganzen en zwanen.

Een nog spectaculairdere stijging zien we als we het aantal vogels per soort vermenigvuldigen met hun gemiddelde gewicht. In de loop van de vijf decennia is het totale gewicht van de vogels twintig maal groter geworden. De boeren hebben hun best gedaan de opbrengst van het grasland te verhogen en daar hebben de grasetende zwanen en ganzen van geprofiteerd.

Omdat de ganzen in de zomer hetzelfde gras willen eten als de koeien, is er veel te doen geweest over de toename van de ganzen in de Eempolder. De laatste

jaren lijken hun aantallen niet echt meer te stijgen. Het gemiddelde aantal Brandganzen is ten opzichte van de vorige periode duidelijk gestegen, maar het aantal Grauwe Ganzen en Kolganzen daalde. Bij de Nijlgans en de Canadese Gans was zelfs sprake van een sterke daling.

Zeldzaam

Met 50 jaar tellen in de Eempolder is een enorme verzameling gegevens vastgelegd. De vereniging Sovon, die landelijk de vogelstand monitort en de resultaten daarvan analyseert en onderzoekt, is daar vanzelfsprekend erg in geïnteresseerd. ‘Een reeks van 50 jaar waarnemingen is heel zeldzaam’, vertelde Hugo Wieleman, medewerker Vrijwilligers en Communicatie bij Sovon. ‘Ik wil jullie graag feliciteren met deze mijlpaal.’

Sovon heeft bijna 5.000 leden en bijna 10.000 vrijwillige vogeltellers. De grote kracht van de organisatie is dat er op een gestandaardiseerde manier wordt

Hugo Wieleman van Sovon

Taart voor (zie boven) genodigden reünie (oud) Eempoldertellers

Han Westendorp (l) en Joke van Velsen (r)

waargenomen en dat de waarnemingen digitaal worden vastgelegd. Daarvoor wordt onder andere gebruik gemaakt van een zelf ontwikkelde app Avimap voor smartphone of tablet, waarmee heel gemakkelijk tellingen kunnen worden ingevoerd. Na het tellen kunnen de gegevens eenvoudig via internet naar Sovon worden gestuurd.

De reeks gegevens van 50 jaar tellen in de Eempolder wilde Sovon graag aan zijn bestand toevoegen, maar dat was nog niet zo eenvoudig. De vogelwerkgroep heeft zijn eigen systematiek ontwikkeld en die is niet geheel compatibel met die van Sovon. Mede dankzij de inzet van Wobbe Kijlstra en de inspanningen van Jan Mooij is het nu toch gelukt de gegevens in de landelijke database van Sovon te krijgen. Daarmee zijn de tellingen in de Eempolder nu onderdeel geworden van de landelijke gegevenspool over het voorkomen van vogels in Nederland en dus algemeen beschikbaar gemaakt voor onderzoek en analyse van de vogelstand in Nederland.

Meedoen?

Kom je graag in de Eempolders en wil je meedoen met tellen, dan kan dat.

Tellen in de Eempolders is heel leuk en het vastleggen van soorten en hun aantallen is belangrijk. Een zekere basiskennis is vereist, ongeveer op het niveau van de vogelherkenningscursus. Verder moet je ongeveer tienmaal per jaar een zaterdagochtend beschikbaar zijn. Bij de indeling van het telschema wordt rekening gehouden met je wensen en ruilen is altijd mogelijk.

Als je je wilt opgeven of als je vragen hebt, neem dan contact op met Irma Hornsveld of Han Westendorp. Zij vertellen je graag meer.

Irma Hornsveld

Email: irmahornsveld@gmail.com
Mobiel: 06 4118 5644

Han Westendorp

Email: hanwestendorp@gmail.com
Mobiel: 06 5117 0036

Rapport

Mooij, J., 2023. De vogels in de westelijke Eempolders 2015 – 2020. Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, rapportnummer 320: 1-64.